

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

**КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ**

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної роботи
Оксана ЄВСЄЄВА

« _____ » _____ року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Конструювання програмного забезпечення»**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 122 «Комп'ютерні науки» _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ «Комп'ютерні науки» _____
(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)

форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Шибко Оксана Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Конструювання програмного забезпечення» належить до переліку варіативних навчальних дисциплін, забезпечує професійний розвиток бакалавра та спрямована на формування в майбутнього фахівця основних понять. Конструювання – етап життєвого циклу програмного забезпечення (ПЗ). Конструювання ПЗ – створення ПЗ з конструкцій (блоків, операторів, функцій) і його перевірка методами верифікації і тестування. До інструментів конструювання ПЗ віднесені мови конструювання, програмні методи й інструментальні системи. Базову складову професійної діяльності фахівців в галузі програмної інженерії формують вміння та навички конструювання програмного забезпечення. До складу обов'язкового обсягу практичних навичок фахівця повинні входити поняття про методи ефективного та оптимального кодування алгоритмів.

Програміст повинен генерувати не просто будь-який код, який працює, а і обов'язково володіти якісним стилем програмування, методами документування, застосовувати методи мінімізації коду, проводити ефективний пошук помилок, зокрема не явних на етапі відладки та вміти якісно тестувати власний програмний продукт.

СК-8 здатність проектувати та розробляти програмне забезпечення із застосуванням різних парадигм програмування: узагальненого, об'єктно-орієнтованого, функціонального, логічного, з відповідними моделями, методами та алгоритмами обчислень, структурами даних і механізмами управління

Заплановані програмні результати навчання:

- ПР1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.
- ПР2. Використовувати сучасний математичний апарат неперервного та дискретного аналізу, лінійної алгебри, аналітичної геометрії, в професійній діяльності для розв'язання задач теоретичного та прикладного характеру в процесі проектування та реалізації об'єктів інформатизації.
- ПР3. Використовувати знання закономірностей випадкових явищ, їх властивостей та операцій над ними, моделей випадкових процесів та сучасних програмних середовищ для розв'язування задач статистичної обробки даних і побудови прогнозних моделей.
- ПР4. Використовувати методи обчислювального інтелекту, машинного навчання, нейромережевої та нечіткої обробки даних, генетичного та еволюційного програмування для розв'язання задач розпізнавання, прогнозування, класифікації, ідентифікації об'єктів керування тощо.
- ПР5. Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій.
- ПР6. Використовувати методи чисельного диференціювання та інтегрування функцій, розв'язання звичайних диференціальних та інтегральних рівнянь, особливостей чисельних методів та можливостей їх адаптації до інженерних задач, мати навички програмної реалізації чисельних методів.
- ПР7. Розуміти принципи моделювання організаційно-технічних систем і операцій; використовувати методи дослідження операцій, розв'язання одно-та багатокритеріальних оптимізаційних задач лінійного, цілочисельного, нелінійного, стохастичного програмування.
- ПР8. Використовувати методологію системного аналізу об'єктів, процесів і систем для задач аналізу, прогнозування, управління та проектування динамічних процесів в макроекономічних, технічних, технологічних і фінансових об'єктах.
- ПР9. Розробляти програмні моделі предметних середовищ, вибирати парадигму програмування з позицій зручності та якості застосування для реалізації методів та алгоритмів розв'язання задач в галузі комп'ютерних наук.
- ПР10. Використовувати інструментальні засоби розробки клієнт-серверних застосувань, проектувати концептуальні, логічні та фізичні моделі баз даних, розробляти та оптимізувати запити до них, створювати розподілені бази даних, сховища та вітрини даних, бази знань, у тому числі на хмарних сервісах, із застосуванням мов веб-програмування.
- ПР11. Володіти навичками управління життєвим циклом програмного забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт).
- ПР12. Застосовувати методи та алгоритми обчислювального інтелекту та інтелектуального аналізу даних в задачах класифікації, прогнозування, кластерного аналізу, пошуку асоціативних правил з використанням програмних

- інструментів підтримки багатовимірною аналізу даних на основі технологій DataMining, TextMining, WebMining.
- ПР13. Володіти мовами системного програмування та методами розробки програм, що взаємодіють з компонентами комп'ютерних систем, знати мережні технології, архітектури комп'ютерних мереж, мати практичні навички технології адміністрування комп'ютерних мереж та їх програмного забезпечення
  - ПР14. Володіти мовами системного програмування та методами розробки програм, що взаємодіють з компонентами комп'ютерних систем, знати мережні технології, архітектури комп'ютерних мереж, мати практичні навички технології адміністрування комп'ютерних мереж та їх програмного забезпечення
  - ПР15. Застосовувати знання методології та CASE-засобів проектування складних систем, методів структурного аналізу систем, об'єктно-орієнтованої методології проектування при розробці і дослідженні функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем.
  - ПР16. Розуміти концепцію інформаційної безпеки, принципи безпечного проектування програмного забезпечення, забезпечувати безпеку комп'ютерних мереж в умовах неповноти та невизначеності вихідних даних.
  - ПР17. Виконувати паралельні та розподілені обчислення, застосовувати чисельні методи та алгоритми для паралельних структур, мови паралельного програмування при розробці та експлуатації паралельного та розподіленого програмного забезпечення.

Методи навчання – практичний, наочний, словесний, робота з книгою.

Форми навчання – аудиторна, позааудиторна, індивідуальна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про конструювання програмного забезпечення.					
Вступ до дисципліни «Конструювання програмного забезпечення»	5	2			3
Введення в конструювання програмного забезпечення.	8	2	2		4
Загальні підходи до проектування програмних систем	10	4	2		4
Техніка моделювання архітектури ПЗ.	10	4	2		4
Концепції сервіс-орієнтованої архітектури ПЗ.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	41	14	8		19
Змістовий модуль 2. Керування конструюванням програмного забезпечення					
Методи об'єктного аналізу і моделювання	12	4	2		6
Рівнева організація прикладу.	10	2	2		6
Моделі якості та надійності програмних систем	12	2	2		8

Разом за змістовим модулем 2	34	8	6		20
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	22	14		69

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни «Конструювання програмного забезпечення» Мета та завдання дисципліни. Значення та місце дисципліни в системі підготовки спеціалістів комп'ютерних наук. Загальні відомості про дисципліну, її зв'язок з іншими дисциплінами. Роль комп'ютерної техніки в сучасному житті.	2
2	Введення в конструювання програмного забезпечення. Історія розвитку. Базові терміни. Елементи конструювання ПЗ. Ключові принципи конструювання. Інструменти конструювання. Мови опису, Представлення, Архітектурні каркаси. Приклади архітектурних стилів	2
3-4	Загальні підходи до проектування програмних систем. Моделі як методика проектування об'єктно-орієнтованих програмних систем. Моделі класів. Моделі станів. Моделі взаємодій.	4
5-6	Техніка моделювання архітектури. Ідентифікація цілей та ключових сценаріїв. Огляд програми. Ідентифікація ключових проблем. Вибір рішення — кандидату.	4
7	Концепції сервіс-орієнтованої архітектури ПЗ. Концепції сервіс-орієнтованої архітектури. Визначення. Концепції. Вигоди використання. Стандарти. Роль XML. Етапи циклу життя SOA. Архітектурний шаблон SOA.	2
8-9	Методи об'єктного аналізу і моделювання. Огляд об'єктно-орієнтованих методів аналізу і побудови моделей. Проектування архітектури програмних систем	4
10	Рівнева організація прикладу. Пошарова організація прикладу та виділення рівнів Представлення, Бізнес-логіки та Даних. Дизайн рівневої структури. Визначення необхідних рівнів, прийняття рішення про розподіл компонентів, визначення правил взаємодії між рівнями, визначення інтерфейсу між рівнями, вибір стратегій реалізації, Вибір протоколів взаємодії.	2
11	Моделі якості та надійності програмних систем. Модель якості програмних систем. Стандартні показники якості. Метрики якості. Стандартна оцінка показників якості. Керування якістю програмних систем. Моделі оцінки надійності програмних систем. Класифікація моделей надійності. Сертифікація програмного продукту.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Типові прийоми конструювання пакетів програм складної структури	2
2	Основні підходи до інтелектуалізації інформаційних систем	2
3	Життєвий цикл програмного забезпечення	2
4	Основи стандартизації при проектуванні програмних засобів	2
5	Сертифікація програмного забезпечення	2
6	Основні поняття і показники надійності програмних засобів	2
7	Забезпечення якості та надійності в процесі розробки складних програмних засобів	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	12
2	підготовка до контрольних заходів	12
3	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	
	керування конфігурацією	8
	структура і зміст SWEBOOK	7
4	підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Письмовий, усний, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль успішності студента здійснюється за допомогою 100-бальної системи оцінювання, що має відповідні оцінки в національній шкалі і шкалі ECTS.

Змістовий модуль 1. Загальні відомості про конструювання програмного забезпечення.

Самостійна домашня робота (максимальна кількість балів – 100):

«Домашнє завдання №1»

- виконання самостійної роботи та її оформлення – 60 балів;
- відповідь на теоретичне питання №1, №2 при захисті самостійної роботи (максимальна кількість балів на одне питання - 20 балів): 40 балів;
- правильна відповідь на питання 20 балів;
- відповідь на питання загалом правильна, але потребує деяких уточнень щодо планування та складання моделі 16 – 19 балів;
- відповідь на питання має незначні зауваження (сутність розкрита, але були помилки зі складання графіку

- виконання етапів конструювання) 6 -15 балів;
- відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання щодо етапів конструювання) 1 - 5 балів;
  - неправильна відповідь або немає відповіді 0 балів.
- Підсумкова оцінка зі змістового модуля 1 визначається як оцінка за самостійну домашню роботу змістового модуля 1.

Змістовий модуль 2. Керування конструюванням програмного забезпечення.

Самостійна домашня робота (максимальна кількість балів – 100):

«Домашнє завдання №2»

- виконання самостійної роботи та її оформлення – 60 балів;
  - відповідь на теоретичне питання №1, №2 при захисті самостійної роботи (максимальна кількість балів на одне питання - 20 балів): 40 балів;
  - правильна відповідь на питання 20 балів;
  - відповідь на питання загалом правильна, але потребує деяких уточнень щодо методу об'єктного аналізу 16 – 19 балів;
  - відповідь на питання має незначні зауваження (сутність розкрита, але були помилки зі складання графіку виконання етапів конструювання) 6 -15 балів;
  - відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання щодо якості конструювання) 1 - 5 балів;
  - неправильна відповідь або немає відповіді 0 балів.
- Підсумкова оцінка зі змістового модуля 2 визначається як оцінка за самостійну домашню роботу змістового модуля 2.

- екзамену

Екзамен проводиться в письмовій формі у вигляді відповідей на білети, що містять 2 теоретичних питання і 1 практичне завдання. До складання екзамену допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план дисципліни – отримали не менше 60 балів з кожного змістового модуля.

Екзамен (максимальна кількість балів – 100):

- відповідь на теоретичні питання (максимальна кількість балів на одне питання - 25 балів): 50 балів;
- правильна відповідь на питання 25 балів;
- відповідь на питання, загалом, правильна але потребує деяких уточнень щодо методології вибору 19 – 24 балів;
- відповідь на питання із незначними помилками (сутність розкрита, але були помилки в визначеннях) 9 -18 балів;
- відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання) 1 - 8 балів;
- неправильна відповідь або немає відповіді 0 балів.
- виконання практичних завдань максимальна кількість балів: 50 балів;
- правильне виконання завдання, вибраний метод та проведено тестування програмного забезпечення 50 балів;
- робота виконана повністю, але виконання завдання потребує деяких уточнень, аналіз результатів недостатній 40 – 49 балів;
- робота виконана повністю, але виконання завдання потребує деяких уточнень, аналіз результатів відсутній 30 – 39 балів
- виконання завдання із незначними помилками (сутність розкрита, але були помилки в конструюванні або помилки в тестуванні) 20 -29 балів;

○ виконання завдання зі значними помилками (неправильно проведено конструювання або тестування, неповне обґрунтування завдання)	10-19 балів;
○ виконання завдання зі значними помилками (не виконано конструювання або не проведено тестування, немає обґрунтування завдання)	9 - 1 балів
○ неправильне виконання завдання або немає розв'язання	0 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середня між підсумковою оцінкою змістових модулів 1 і 2 та оцінкою екзамену.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Порядок зарахування пропущених занять:

- пропущена лекція відпрацьовується підготовкою конспекту відповідно до теми пропущеного заняття та його захистом;
- пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентами виконанням відповідної практичної роботи самостійно та її захистом.

Зміни в нарахуванні балів у випадках несвоєчасного виконання завдань не відбувається.

Дотримання академічної доброчесності студента передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання завдань, в тому числі поточного та підсумкового контролю;
- відповідальне ставлення до своїх обов'язків;
- повага до честі й гідності інших осіб;
- посилення на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- використання при виконанні завдань лише перевірених та достовірних джерел інформації.

За порушення академічної доброчесності студент може бути притягнутий до академічної відповідальності (повторне проходження оцінювання).

Також неприємливим у навчальній діяльності студентів є академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація та інші види академічної нечесності.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Постіл С. Д. UML. уніфікована мова моделювання інформаційних систем / С. Д. Постіл : Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. - 321 с.
2. Роберт М. Чиста архітектура: мистецтво розробки програмного забезпечення» / Роберт Мартін, Фабула, 2019. – 416 с.
3. Бородкіна І., Бородкин Г. Інженерія програмного забезпечення. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. Бородкіна, Г. Бородкин – М: Центр навчальної літератури, 2018. – 204 с.
4. Мартін Р. Чистий код / Р. Мартін – М.: Фабула, 2019. – 416 с.

5. ДСТУ 3918-99 (ISO/IEC 12207:1995) Інформаційна технологія. Процеси життєвого циклу програмного забезпечення (Аналог – ГОСТ Р ИСО/МЭК 12207-99 Информационная технология. Процессы жизненного цикла программных средств) [Электронный ресурс] // Электронная библиотека ГОСТов. – Режим доступа: <http://www.it-gost.ru/content/view/73/40/>
6. Лаврищева Е.М., Грищенко В.Н. Области знаний программной инженерии – SWEBOOK и подход к обучению этой дисциплине// Управляющие системы и машины.– 2005.– №1.– С.38-54.
7. Бабенко Л.П., Лаврищева К.М. Основи програмної інженерії.– Навч. посібник.– К.: Знання, 2001.– 269с.

Допоміжна

1. Бородкина И., Бородкин Г. Инженерия программного обеспечения. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. «Центр навчальної літератури», 2018. – 204 с.
2. Russell Gold, Thomas Hammell, Tom Snyder. Test Driven Development: A J2EE Example.- Apress, 2015.- 296 pages.
3. Амблер С. Гибкие технологии: Экстремальное программирование и унифицированный процесс разработки. Библиотека программиста.—Спб.: Питер, 2015.—412 с.
4. Бек К. Экстремальное программирование: разработка через тестирование. Библиотека программиста.—СПб.: Питер, 2013.—224 с.
5. Табунщик Г. В., Каплиенко Т.И., Петрова О.А. Проектування та моделювання програмного забезпечення сучасних інформаційних систем / Г. В. Табунщик, Т.И. Каплиенко, О.А. Петрова – Запоріжжя : Дике Поле, 2016. – 250 с
6. M. Fowler and al., Refactoring: Improving the Design of Existing Code, Addison-Wesley, 2012.
7. Влссидес Джон. Применение шаблонов проектирования. Дополнительные штрихи.: Пер. с англ.— М.: Издательский дом «Вильямс», 2013. — 144 с
8. Гамма Е., Хелм Р., Джонсон Р., Влссидес Д. Приемы объектно-ориентированного проектирования. Паттерны проектирования,-ДМК Пресс, 2010. - 366 с.
9. Иан Соммервилл. Инженерия программного обеспечения, 6-е издание.: Пер. с англ. —М.:Издательский дом «Вильямс», 2012.—624 с.
10. Лаврищева К.М. Програмна інженерія.–К.– 2018.–319 с.
11. Мартин Р. Быстрая разработка программ: принципы, примеры, практика. Пер. с англ.—М.: Издательский дом «Вильямс», 2014.—752 с.
12. Макконел С. Совершенный код. Мастер класс / Пер. с англ.—М.: Издательско-торговый дом «Русская редакция»; Спб.: Питер, 2015.—896 с.
13. Фаулер М. Рефакторинг: улучшение существующего кода.—Пер. с англ.—СПб: Символ-Плюс, 2013.—432 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А. Н. Бекетова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>
2. Цифровий репозиторій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кре- ди- ти	Семестр	
				IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5		105
Аудиторні заняття, у т.ч:	36	1,5		36
лекцій	22			22
лабораторні роботи				
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	69	2		69
підготовка до аудиторних занять	12			12
підготовка до контрольних заходів	12			12
виконання курсового проекту або роботи	-			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	15			15
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни. Метою вивчення курсу «Конструювання програмного забезпечення» є формування бази теоретичних знань та умінь щодо сучасних методів та засобів конструювання програмних систем.

Завдання дисципліни. Завдання дисципліни «Конструювання програмного забезпечення» - надати студентам знання в сфері реалізації задач автоматизації обробки інформації, автоматизації керування об'єктами, в тому числі, сільськогосподарськими, за допомогою комп'ютерної техніки. Такі знання майбутній спеціаліст зможе застосовувати як при подальшому навчанні, так і після отримання вищої освіти у своїй професійній діяльності.

Пререквізити дисципліни. Успішне опанування курсу «Конструювання програмного забезпечення» передбачає знання та навички з курсів «Алгоритмізація та програмування», «Дискретна математика», «Дискретні структури», «Операційні системи», «Бази даних», «Об'єктно-орієнтоване програмування», «Архітектура комп'ютера».

Постреквізити дисципліни. У даній дисципліні висвітлюються питання, які виникають під час конструювання програмного забезпечення та процесів, пов'язаних із ним. Вміння застосовувати знання у процесі розв'язання професійних задач теоретичного та прикладного характеру при вивченні дисциплін: «Програмування мобільних пристроїв», «Моделювання програмного забезпечення», «Емпіричні методи програмної інженерії».

Компетентності:

- **ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

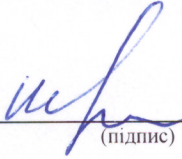
- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

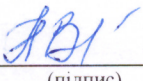
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК-6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
4. UML Tutorial [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:
<https://www.tutorialspoint.com/uml/index.htm>. – Назва з екрану.

Розробник _____ (підпис) (Оксана ШИБКО)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) (Наталя ВЕЛЬМАГІНА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних наук, інформаційних технологій та прикладної математики

Протокол від «30» серпня 2021 року № 1